

- recens folyamatok mérésének általános tapasztalatai, legújabb mérési technikák és tapasztalatok Magyarországon;
- recens folyóvízi folyamatok;
- recens lejtőformálódás;
- recens eolikus folyamatok;
- szemiantropogén folyamatok;
- recens karsztos folyamatok;
- alkalmazható modellek, modellkalibráció az elméletben és gyakorlatban;
- pontosság, hibaszámolás, hibák kiküszöbölése.

A konferencia résztvevőinek hozzáállása, látható eltökéltsége alapján remélhető, hogy az informatív, együttműködésre serkentő minikonferenciák sorozata folytatódni fog. Ezúton hívjuk fel a téma iránt érdeklődő, azzal foglalkozó kutatók figyelmét arra, hogy a tervek szerint a következő műhelymunka középpontjában az aktív folyóvízi folyamatok kormeghatározási módszerei állnak. Remélhetően azon a rendezvényen is számos érdeklődő vesz részt, és a most beindult termékeny viták is folytatódni fognak.

Kiss Tímea

Beszámoló a IV. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferenciáról

2008. március 28-29-én a MTA Debreceni Akadémiai Bizottság székházában rendezte meg a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kara a IV. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferenciát. A rendezvényt támogatta a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, az MTA Debreceni Akadémiai Bizottsága, valamint az MTA Atommagkutató Intézete. A technikai szervezésben a Tájvédelmi és Környezetföldrajzi Tanszék segítette a konferencia szervezőbizottságának munkáját.

A Kárpát-medencei környezettudományi konferenciák hagyományos célja, hogy a szakmai együttműködést előmozdítsák a környezetkutatással foglalkozó határon túli (döntően erdélyi) és magyarországi tudományos intézmények, kutatóműhelyek között. E gondolat megfogalmazása és az első konferencia megrendezése 2005-ben a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) Természettudományi és Művészeti Karának érdeme.

A IV. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencia szakmai újdonsága volt, hogy kiemelt figyelmet fordított – a kémiához, fizikához, biológiához és földtudományokhoz kapcsolódó hagyományos környezetkutatási területek mellett – a környezettudomány oktatásban, nevelésben, igazgatásban és jogrendszerben játszott szerepének, lehetőségeinek és feladatainak vizsgálatára. A konferencián sor került két kerekasztal-megbeszélésre a környezeti nevelés elméleti és módszertani kérdéseiről (kiemelten az ökoklub hálózat helyzetéről), valamint a határon átnyúló magyar-magyar zöldkapcsolatokról, kutatási és pályázati elképzelésekről.

A IV. Kárpát-medencei Környezettudományi Konferencia iránt minden eddiginél nagyobb érdeklődés mutatkozott. Az öt országból (Horvátország, Románia, Szerbia, Szlovákia és Magyarország) érkező több mint 160 résztvevő 110 tudományos előadást hallgathatott, és 37

poszttert tekinthetett meg. Fodor Gábor környezetvédelmi és vízügyi miniszter – írásban elküldött – köszöntőjét követően Pálinkás József akadémikus hangsúlyozta, hogy a környezeti jelenségek összetettsége, bonyolult összefüggései miatt a környezettudomány klasszikusan interdiszciplináris terület, ezért különösen fontos, hogy a környezetkutatással foglalkozó különböző tudományterületek művelői rendszeresen találkozzanak, közöttük szorosabb szakmai kapcsolatok alakuljanak ki.

Demeter Attila a bukaresti Környezetvédelem és Fenntartható Fejlődés Minisztérium főtanácsosa plenáris előadásában bemutatta Románia 2007-2013 közötti időszakra kidolgozott Környezetvédelmi Operatív Programjának legfontosabb célkitűzéseit. Ezt követően Szép Sándor a csíkszeredai Sapientia Egyetem tanára gazdagon illusztrált előadásában az ipari szektorban alkalmazott leggyakoribb környezetvédelmi eljárásokról szólt, kiemelve a kalcium-karbonát környezetvédelmi potenciálját. Utolsó plenáris előadóként Kerényi Attila a Debreceni Egyetem Földtudományi Intézetének tanára beszélt a környezetvédelmi oktatás, az intézményi és az intézményen kívüli környezeti nevelés eszközeiről és hatékonyságáról. Ezt követően elkezdődött a másfél napos szekciómunka.

A környezettudomány és környezeti nevelés szekcióban 14 jogász, szociológus és oktatási szakember előadását hallgathatták meg az érdeklődők. A szekció nyitóelőadását Lakatos Gyula (Debreceni Egyetem) a környezeti nevelés és a fenntarthatóság pedagógiája címmel tartotta meg. A meghívott előadók közül Bándi Gyula (Pázmány Péter Katolikus Egyetem) a környezetjog fejlődéséről, Csobod Éva (Regionális Környezetvédelmi Központ) pedig a hazai és a határon túli felsőoktatási intézményekben működő ökoklub hálózat lehetőségeiről beszélt.

A környezetkémia szekcióban 15 előadás hangzott el, zömmel szennyezett területek kármentesítéséhez, remediációjához, szennyvíztisztításhoz és szálló porok vizsgálatához kapcsolódó kutatási témákban. A szekció meghívott előadójaként Majdik Kornélia (Babeş-Bolyai Tudományegyetem) a nehézfémekkel szennyezett talajok fitoextrakción alapuló tisztításának lehetőségeiről, Kéki Sándor (Debreceni Egyetem) pedig a műanyagok környezetre gyakorolt hatásairól beszélt.

A környezetfizika szekció 13 előadásának döntő többsége az embert érő különböző sugárzások mértékének és forrásainak vizsgálatával foglalkozott. Meghívott előadóként Mócsy Ildikó (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem) a lakások radon-koncentrációját jelentősen befolyásoló közúti közlekedésről beszélt.

A környezetföldrajz és -földtan szekció 17 előadása rendkívül sokféle kutatási témára irányult. Több előadás foglalkozott felső-tiszai árterek nehézfém-szennyezettségével, felszín alatti vizek szennyeződéseivel, erdélyi ásványvizek minőségével, talajok állapotával, levegőminőséggel és annak épületekre gyakorolt hatásaival. A szekció meghívott előadójától Wanek Ferentől (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem) Kolozsvár területének lejtőveszélyeztetettségéről hallhattunk.

A környezetvédelem-környezettechnológia szekció legnépszerűbb témái a kármentesítés, a szennyvíztisztítás, a hulladékgazdálkodás, az energiagazdálkodás és a vízgazdálkodás voltak. A 18 előadó közül egy-egy a zöld-szállodákkal, árvízvédelemmel és a környezeti hatásvizsgálattal is foglalkozott. A szekció meghívott előadójaként Putarich Ivánszky Veronika (Újvidéki Egyetem) a vízenergia vajdasági kihasználatlanságára és az ezzel kapcsolatos fejlesztési lehetőségekre hívta fel a figyelmet.

Az aktív résztvevőket tekintve (előadások és poszterek együtt) legnépesebb, 26 prezentációt tartalmazó környezetbiológia-természetvédelem szekció meghívott előadója Urák István (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem) a Tordai-hasadék Természetvédelmi Területen folytatott komplex környezettudományi felmérések fontosabb eredményeiről számolt be. Előadások hangoztak el az erdei ökoszisztémákról, vizes élőhelyek rehabilitációjáról, felszíni vizek biomonitoringjáról és különböző növény- és állatfajokhoz kapcsolódó ökológiai kutatásokról.

A konferencia hetedik szekciójában táj- és településökológiai előadásokat hallgathattak meg a résztvevők. A szekció meghívott előadója Konkoly Gyuró Éva (Nyugat-magyarországi Egyetem) *Tájkarakter elemzés a Fertő-Hanság medencében* címmel egy esettanulmányt mutatott be, amely módszertanában alkalmas lehetne a Kárpát-medencét felölelő tájmonográfia elkészítéséhez. Több előadás foglalkozott a globális környezeti változások tájakra gyakorolt hatásaival, rurális térségek átalakulásával, talaj- és vegetációváltozások vizsgálatával. A településökológiai előadások között hallhattunk városi csapadékvíz-elvezetésről, városi talajokról, levegőminőségről, városklímáról és a beépítések településképre gyakorolt hatásáról.

A konferencián elhangzott előadások és bemutatott poszterek anyagából 800 oldalas tanulmánykötet készült, amelyet a résztvevők már a konferencia kezdetekor átvehettek.

Összességében – mint a rendezvény szervezőtitkára – úgy vélem, hogy a konferencia révén a környezettudománnyal foglalkozó rendkívül szerteágazó szakmai- és tudományterületek hazai és határon túli művelői megismerték egymás kutatási eredményeit és gyakorlati tapasztalatait, továbbá lehetőség nyílt elméleti, módszertani és határon átnyúló pályázati elképzelések, témák megvitatására, vélemények cseréjére.

Fazekas István

Az IAG/AIG (Geomorfológusok Nemzetközi Szövetsége) *Human Impact on the Landscape* (Emberi hatások a domborzatra) elnevezésű munkacsoportjáról

Az utóbbi évtizedekben az emberi társadalom a legfontosabb felszínalakító tényezővé vált Földünkön. Ennek tudatosulását jelzi, hogy az IAG/AIG tokiói kongresszusa előtt megszületett az a javaslat, hogy a Szövetség hozzon létre munkacsoportot az antropogén felszínalakító folyamatok és formák tanulmányozására. Ezt a javaslatot a Végrehajtó Bizottság és a Közgyűlés is támogatta, így 2001-ben megalakulhatott a HILS rövidítésű munkacsoport. A munkacsoport első tudományos rendezvényén, 2006. május 26-án belga, német, lengyel, orosz és magyar résztvevők előadásai hangzottak el, amelyekből egy válogatás megjelent a *Geografia fisica e dinamica quaternaria* c. referált olasz folyóirat hasábjain. A munkacsoportnak jelenleg 61 tagja van, elnöke Lóczy Dénes, titkára Kovács János, a Pécsi Tudományegyetem oktatói. A munkacsoport következő előadóülései és terepi bemutatói a Ruhr-vidéken, Bochumban lesznek, az IAG/AIG *Geomorphological Hazards* Munkacsoportjával közösen, 2008. szeptember 8-12. között, ill. a Szövetség Regionális Konferenciájának keretében, Brassóban, 2008. szeptember 15-19. között. Az első négyéves terminus tevékenységéről a Melbourne-ben rendezendő, 7. Nemzetközi Geomorfológiai Konferencián adunk számot.

Lóczy Dénes